

N°. 17.

Sestdeenä, 22. April (4. Mai)

1872.

Mafsa par gaddu: Mahjas weefis 1 rubl., pastes nauda 60 lap.

K a h d i t a j s.

Cekschemmes sinnas. No Ribgas: Keisera general-gubernatoru apdabwina ar ordeni, — laimes wehleschanas us Keisera dsimsch-deenu un atbildes us tohm no Keisera un Keisereenes. — Ugguns-grehts un nelaimigs notiklums. No Sallas-muischas: pabr sahdsibu. No Kursemmes: pabr slerkawibu. No Warschawas: Pohleem slikti klahjabs Parihje. No Masfawas: nahr uhdens pluhdeem.

Ahrsemmes sinnas. No Franzjas: bislapi strahda bes waldischanas sinnas pehz sawa prahta. No Italijas: Wesuwa kalna breefmos. No Spanjas: farschs starp lehninu un Karliseem. No Rumanijas: Echidru prozesse. No Persijas: schachs dohma reisohf us Siropu. No Amerikas: Brasillijas Keisera, — Metfila.

Jaunatahs sinnas.

Ka dsimtdubshana pee Latweescheem un Iggauueem us gallu gabjuschu. Sirgs un jahneels. Usatjinashana us labdas beedribas zelschanas. Peelikkuma. Saudehts gobds. Kapha walloda un mustis dabbä atrohoami. Grahmata sohbgallim.

Cekschemmes sinnas.

No Ribgas. Waldischanas awise isflubbdina augsta Kunga un Keisera rakstu, kas ta flann:

„Muhfu general-leitnantam, Widsemmes, Iggau-nusemmes un Kursemmes general-gubernatoram, firstam Peter Bagration. Par sihmi Muhfu labpatifschanas us Jums Mehs Iuhw wiffu-schehligi eezekkam par ta swehta pareisi-tizziga Leelsirsa Aleksandera Newski, Muhfu Keiseriska ordena bruuneeeku, kurra sihme te klast peeliksa un Jums pawehlam, to pehz tahm preeksch tam dohtahm nosazzifchanahm walkahf. Mehs ar Sawu Keiserisku schehlastibu paleekam us Jums labprahtigi.

Barstojes-Sela, 16. April 1872. Aleksanders.

No Ribgas. Muhfu Widsemmes, Kursemmes un Iggauu-semmes general-gubernators Keiseriskai Majestetei augstam Kungam un Keiseram us Wianna dsimschanas-deenu bij nosubtijis laimes-wehleschanu

un us to no general-adjutanta Miljutina pa telegrafu dabbuja schahdu atbildi:

„Augstais Kungs un Keisera pateizahs Jums un wiffahm lauschu kahrtahm tannis Jums ustizzetäs gubernijas par to laimes wehleschanu.“

— General-gubernator kungs augstai Majestetei Keisereenei wifspasem migu laimes wehleschanu nosubtijis us to augstizeenijamu 17tu April deenu, pee ka winnam arri laimejees, augstai Keisereenei sinnamu darriht to, ka tai pascha deena Ribga dibbinata beedriba, kas usnemmahs gahdaht pahr eewainoteem un flimmeem karra-wihreem.

Augsta Keisereene us to muhsu general-gubernator kungu aplaimojuse ar schahdu atbildi:

„Eiwadija, 18ta April.

Iuhfu telegrammu ar ihpaschu labpatifschanu lassijuse, Es Jums un wifu lauschu kahrtu aistahwetajeem tai Jums ustizzetä walts dalka pateizahs par tahm laimes wehleschanahm. Es no sirds lihds preezajohs pahr to jaundibbinatu beedribu preeksch eewainoto apgahdashanas nu wehlu schai beedribai pilnigi laimetees. Maria“.

Wehl no Ribgas. Atkal muhsu pilssehta tiffa peemelleta ar leelu ugguns-grehtu. Pascha leeldeenas sestdeenä, 15. April walkara, pulst. 6 us ohtra Weischu dambja, nodegga Mitschel-Armitsteabda fahgu-sudmallas. Scho ugguns-grehtu warroht peelihdsinaht tai warrenai struhgu degschana 2 Juli pehrnä gaddä. Skahde effohf lihds pufs milliona rubl. leela.

— Pirmas leeldeenas swehtku deenas walkara pulst. 7 us Katrihn dambja kahda sehta tiffa schubpoles zeltas. Bija katra galla listas 3 kohpa fasetas kahrtes un kahds wihrs patlabban darbojabs augschä list to schehrskahrti pahr, pee ka strikki pee-

feet, bet tadehl, ka stecku-fahrtehm galli nebij wis eerakti semmè, tahs gahsahs aplahrt un trahpija kahdai 6 gaddus wezzai meitenei pa galwu tà, ka ta us weetas palikka nohst. Urri tas wihrs, kas schlechrs-fahrti gribbeja pahrlift, nokritta semmè un smaggi fadausijahs.

No Tallas-muischas. Laffitaji gan wehl no Mahjas weefa 7. Nr. atgahdasees, ka 9. Janwar f. g. Salleneekòs Spuanu-krohdsineeks tilla ap-sagts, un ka johgoht arri patte sagle tuhlin tilla noferita un teefai rohkàs nodohsta. — Taggad at-kal tas pats krohdsineeks ar tahdu paschu nelaimi tilla peemellehts. Tai nakti no 10 us 11 April sagti zaur stebdeles-wahrtu pasafni eelausufchees un wiffas drehbes, kas augschà us krohga behnina flappi un fastès bij paglabbatas, nolaupijufchi tà, ka til lab' krohdsineekam, kà arri winna peederrigeem wairak ne-atliffahs, ka tillai tahs, kas pee isdeenischkas walfoschanas tilla bruhketas. Turklacht tee arri wehl krohdsineeka sirgu mahgòs eejuhgufchi un wiffu to drehbju laupijumu tannis eefrahwufchi, itt nekaweti bij aisbraufufchi. Pa tam, kamehr wifs tas notizzis, krohga eedsihwotaji itt meerigi bij snaudufchi. Warr dohmaht, kahdas isbailes krohdsineeku un winna peederrigus pahrnehma, kad tee ohtrà rihtà tohs blehichu darbus, lo tee pastrahdajufchi, eerau-dsija. Nu tuhlin bes kahdas kawefchanahs krohdsineeks ar sawu mahfas wihru sirgeem muggurà fehdufchees, us Rihgas puffi teem pallat dsinnahs. Ka sagti us Rihgas puffi braufufchi, tas jau turpat pee krohga bij eewehrojams. Lai nu gan wahja zerriba us sandetas mantas atdabbufchanu bij, tomehr ta peep:ldijahs, — kaut gan ne til pilnigi, kà buhtu wehlejams. Tahs paschas beenas walfarà pulst. 10 us paschà Slohkas leelzetta netahst no Abgels-kalna krohdsineeks sawu mantu atkal sawà warrà dabbuja. Gauschi noscheylojams, ka kehrejem naw isdeweess arri paschus sagtus sanemt. So til lo schecelles-wehmelki sawu nestundu pamannijufchi, tad tuhlin kà funni no wahgeem nolehlufchi un swahr-fus no mugguras nosweesdami, prohjam dewufchees. Gandrihs tohs wehl buhtu warrejufchi noferi, ja tee arween pa taisnu zekku ween buhtu behgufchi, bet ittin tà kà par kehreju nelaimi attrahpijees turpat zekka turwumà kahds bees kohu-dahr's, kurrà tee eestrehjufchi un, kà jau pee walfara laika, fur til labbi newarr redseht, is azzihm pasjuddufchi. — At-dabbutu mantu, kas gandrihs lihds 400 rubt. wehr-tibà bij, pahrluhkajohst, atradda, kà dands labbatee drehbju gabbali wairs nebij, — fur sagti tohs no-gruhdufchi, naw isprohtams. Weidsiht wehl peeminnu, ka daschi no pagasta lohzeekem jau to walfaru preeksch tam, kad minnehts krohdsineeks tilla ap-sagts, 4 wihrus turpat netahst no krohga pa meschu blandotees redsejufchi; arri pee pascha krohdsineeka walfarà pulst. 7 dirwi sweschwi wihri eenahufchi un schnapfi dsehrdami tam praffijufchi, wai schè

effoht tai Dseltenais-krohgs. (Spuanu-krohgu mehds arri tà faukt). Kad krohdsineeks atteizis, ka effoht gan, tad atkal aisgahjufchi. — At, zil labbi buhtu darrihts, kad katris pagasta lohzeekis, kas kahdu sweschu zilweku ne wis taisnà zekka eedamu, bet schurp turp fleppeni klenderedamu reds, ihpaschi pa meschu, — tuhlin pagasta waldifchanai, kas tatschu patte ween pagasta aprinkti wiffòs kaktòs katru brihdi nespehji eeskattihst, par to bes kahdas atraufchanahs sinnu dohtu, zil tad dascha nelaimè no pagasta lohzeekem tillu nogreesta, zil dascha aztina affaras nebirdinatu!

U. Sp. rr. a.

No Arjemmes. Latw. awisès lassam breefmigu sinnu, kas notikkuse Leel-Swehtè. Tur tai nakti no 18ta us 19tu Merz zaur kaundarritaju rohkahm nokauts kalejs August Flemming un winna dsihwojamai istabai kaundarritaji diwàs; weetas ugguni peelikkufchi, lai pelnu kohpa winnu grehka-darbu apsegtu, bet kad durris bijufchas zeet, tad ugguns til grusdejis ween, kamehr no rihta laudis to eerau-dsijufchi un apdsehfufchi, — jo schi smehde un istaba bihju se netahst no fohlas-namma. Kaleju atraddufchi us grihdas, noslohdsitu ar diweem jaun'ap-kalteem ritteneem; degguns tam bijis warren sadrag-gahst, kreise dennini druppàs, peere pa dalkai glufchi fahschaidita. Ahmars, kas gullejis pee smehdes fleegschna, bijis affinains un warrejufchi pee ta wehl redseht tohs peelippufschohs galwas mattus. Labbi paprahws almins, arr ar affinihm notraipihst, tam blakus. Leekotees, ka nelaimigais flepkawus kà famos labbi pasihstamus pats eelaidis, jo durris bijufchas weffelaz. — Kaktà starp dselshem atraddufchi 344 rubtus naudas un weenu usdewu (premieras) biffeti un tadeht zerre, ka laupitaji til dabbujufchi labbatas pulstini un kahdu masumu fihlas naudas. Lai Deems teefahm palihds flepkawus panahst!

No Warschawas. Tè kahds no Parihses pahrnahjis Pohlu funks Behsterburgas awisshem sinnu rakstijis, zil grubti winna tauteescheem klahjotees Parihse un tà tohs tur waijajohst tee pehz kommunistu uswarrefchanas no Wersaljes eenahufchi karrawihri. Kad eelu waktneeki til dabbujufchi sinnaht, ka kahdà mahjà Pohlis effoht eescha, tad to faufufchi ahtrà un kad til pee isrunnas woi kà zittadi peenahufchi, ka rit-tigi Pohlis, tad pawehlejufchi to pee seenas stabdinaht un tad to noschahwufchi. Us tahdu wihji kahdi 300 Pohli gallu dabbujufchi. Tais kauschanàs starp karrawihreem un kommunisteem wairak tuhstufchi Pohli dsihwibu saudejufchi. Wersaljes karrapulki tohti nilni us Pohleem. Dauds Pohli steepjohst rohkàs us Kreewusemme un par kaku par galwu steigtohs schurpu, tad til teem tas buhtu wehlehts. Daschi jau effoht zaur raksteem luhgufchi, lai teem to wehloht un weens leels prettineeks pats teefahm dewees rohkàs. — Neween Franzija, bet arri zittur Pohleem klahjotees flitti.

No Moskawas. Moskawas uppe schoreis sawu

Ieddu gan tà iswaddijuse, ka pilssehtai paschai nekahda flahde nenotikkuse, bet teem zeemeem ahrpuff' pilssehtas tadeht jo flitti klahjees. 7 werstes no pilssehtas kaudis falka, ka winni til leelus pluhdus wehl ne-effoht nekad redsejuschi, là schoreis tee bijuschchi. Tai nakti no 22tra us 23schu Merz uhdens zehlees semneeku mahjahm lihds lohgeem, tà, ka pulkst. 5 jau bijis 1½ arschines augsti paschâs mahjâs eekschâ un pulkst. 7 jau wairs nekur newarrejuschi isbehgt. Neweens agral ne-effoht warrejis dohmaht us tahdeem pluhdeem, tapehz arri ne laiwâs nebij sagahdatas; — weenâ fabrikâ wiffa drahnû prezzes, kas tur austa, sapohstita un tà arri semneekeem leelafâ dalka winnu labbuma isnihzinata u. t. pr. Jo flittaki klahjees semneeku zeemam Klischina, tur 15 semneeku mahjâs uhdens aistrâhwis prohjam. Schinnî paschâ zeemâ pehrnâjâ waffarâ Sibirijâs mehris leelu pulku lohpu nokahwis, tad frussa wiffas druwas nopohstijuse, pehz tam ugguns weenu dalka zeema aprihjis un nu taggad atkal uhdens-pluhdi fawu dalka pohsta fataisijuschchi.

Ahrsemmes sinnas.

No Franzijas. Turrenes augstakee basnizâs walbineeki redsedami, là laizigai waldischanai deesgan ruhpes un darba ar fawu ammatu, to laiku preeksch fawas warras leetâ likkuschi un isdarrijuschchi Franzijâ wiffu, kas pehrnâjâ konzihlê Rohmâ nospreests, lai gan to teem naw brihw darriht bes laizigas waldischanas attauschanas. Schee wihri wezzo Tjehru, kam jau tà deesgan kibbeles, arri no fawas puffes agrubtinohht un ihpasehi ar fawahm buhschanahm pee tautas weetneeku sapulzehm to isdarrijuschchi, ka stary Franziju un Italiju ta labba draudsiha isnihkuse. Gan nu pehzal tizzibu ministeris Schil Simon Franzijas bislapeem rakstijis, ka pehz likkumeem wiffas pahwesta pawehleschanas Franzijâ til tad warroht geldigas buht, kad Franzijas waldischana to atwehle. Bet nu jau tee wairakee bislapi bij to pahwesta nemaldibas haufli isfluddinajuschchi un tadeht tiklai awises nehmahs pretti runnaht un peerahdiht, ka preesteri ween effoht tee, kas to faiti stary waldischanu un basnizu farausta. To winni arr warroht darriht, bet ar ihstu sinnu. Kamehr tas ne-effoht tà isdarrihts, tamehr wiffi lihdschinnigi likkumi palitschoht sawâ spehtâ un t. pr. Pahwests un winna kardinaki ne-effoht Frantschi, tadeht teem nekahda behda pah Franzijas likkumeem. Bet tejenes bislapi effoht Franzijas birgeri, teem waijagohht winnas likkumeem buht pallausigeem ir tad, kad tee likkumi ne buhtu winneem pa prahtam.

No Italijas. Schinnis deenâs nahza dauds bailigas un behdigas sinnas no Neapeles, ka Wesuwa kalus atkal nehmees traktoht un dauds flahdes padarrijis. Lawas straumes ar leelu warru dewuschahs us Resina un Portischchi pilssehtahm un là nu wehlah dsird, tahs pilssehtas San Sebastiano

un Massa di Somma gan drihs pawiffam tiffuschas ispohstitas, kur arri daschi zilweki gallu dabbujuschchi. Sinnams, ka to, zil zilweki pawiffam pohstâ gabjuschi, taggad wehl newarroht sinnaht, bet pohsts effoht leels notizzis Wesuwa aptuhwumâ. Pelnî un deggoschas ohgles gabjuschas pa gaisu lihds Salerno un Skafati, tà, ka karrâ-wihreem waijabsejis pulwera fastes uhdeni gremdeht, lai nelaima ne-izeltobs zaur to. 16tâ (28.) April sinnoja, ka lawas pluhdi effoht apstahjuschees, tàpat arri ta rubkschana kalna eekschâ, un pelni wairs nestreijohht gaisâ, tà ka jau gaisfahloht flaidreetees. Kalnam turwumâ newarroht pee-eet, duhmu deht.

No Spanijas. Spanijâ, taisnibu falkoht, karschs jau irr eefahzees stary kchnina karrâ-pulkeem un Karlisstem. Gan tas naw tahds warrens karschs, là kur leeli karrâ-pulki weens ohtram pretti stahjâhs, bet ihsteni falkoht, til tahds buriaku jeb dumpineeku karschs, jo tee Karliski schur un tur pa fimteem til uskriht un, là daudsina, ikreis kchnina karrâ-pulki tohs pahrspehjoht. Don Karlos, jeb là winna zeenitaji winnu sauz, Karlos tas VII. un Amadeos I. taggad weens prett ohtru karrâ. Spanijâ tàpat là Franzijâ wairal to waldischanas kandidatu, kas pehz trohna tihko un jau 40 gaddus Spanijâ notikkuschas daschas leetas, ka ir taggad newarr fazzihht, la tur buhtu kas neisdarrams. — Spanijâ tàpat là Franzijâ, zaur dumpi wiffi Burboniski no waldischanas gahsti un schee nu weenumehr tihko atkal pee wezzas warras tikt. Franzijâ irr neween Burboniski, bet arri Orleaniski un Bonapartisti un Spanijâ atkal Burboniski, Karliski un tad nu wehl zitta jauna parteja, kas nosauzahs par Isabelisstem. Franzijâ taggad neweens nesehsch kchnina krehslâ, tadeht nu partejneekeem wakkas grohsitees us wiffahm puffehm, bet Spanijâ us trohna jau sehsch no Sawojas kchnina namma Amadeus, — tapehz tè teem zitteem partejneekeem naw wis til weegli. Bet, là rahdahs, tad preesteru parteja arr Karlisstem irr par palihgu un tad nu ir Italijas, no basnizâs ischkirtam, kchninam buhtu jabihstahs, ja winna dehts us tahdu wihsi tikt no trohna gahsts. Tad buhtu Rohmas Jesuiteem neween Spanija, bet wehlah warr buht arri Franzija rohla! Kâ tad Rohmai? Nu, schim brihscham pah to wehl naw ko bihtees, — Karlosam truhtstoht naudas preeksch karrâ-weschanas un tautas weetneeku leelaka pufte, là arri wis karrâ-spehls us tizzigi turrotees us kchnina Am. deus puffi. Tâpat arri wiffas leelâhs pilssehtas effoht us kchnina puffi un Kabrta barri nelo ne-eespehjoht. Tas nu sinnams, ka waldischana taggad wiffur pah meera aisfargaschauu irr gabdajuse un daschas pilssehtas, kam ihsti newarr ustizzeht, littas sem karrâ-teezas.

No Numanijas. Raffitaji gan wehl atminnehs, kahds trohknis reis tè bij iszehlees prett schibdeem Ismaelê, kas kristigu basnizu apfagguschchi un apkehhsijuschchi — là toreis tikla daudsinahts. Taggad

ta prozesse effoht beigta un isbarrita tabdâ wihsê, ka wiffai apgaismotai pasfaulei pahr to jabrihnahs. 15tâ April swehrinato teefa nospreeduse, neween tam ihstenajam kaundarritajam, Silbermann wahrda, peejus gabbus pahrmahzifchanas-nammâ famu strahpi zeest, bet arri teem zitteem schinni leetâ apfubdseteem schihdeem, kâ rabbineerim, draudses preefschneekam un zitteem, arri grubtas strahpes. Rumanijas waldischana patte pilnigi atfimmuse, ka apwainotee effoht newainigi un wiffa fubdsiba laikam buhtu atmesta, kad ne ministera padohmam pretti, zitta teefa us to buhtu pastahwejuse, ka tee schihdi jateefa un schai teefai ministeris newarrejis pretti atturretees. — Pehdigi wehl fapulzejuschees leels pulks schihdu eenaidneeku, to ne gubernatora schandari newarrejuschi aisdshiht un tee swehrinato teefai usspeeduschees, lai schihbus fohda, kas tad arr effoht notizzis. Zitti kristitee nemeera zehleji tikfuschî palaihti us brihwahm kahjahm. — Jabrihnahs gan, ka tur warr fohdu spreest, fur atrohd, ka apfubdsete bes wainas. Jaunakahs sinnas stahsta, ka tas Silbermann gan pats effoht famu noseegumu isteizis, bet leezinajis arr', ka tee zitti nebuht ne-effoht wainigi. Schis Silbermann arri jau peederroht pee kristiteem eedshiwotajem.

No Persijas sinno Wahzsemmes awises, ka nahloschâ ruddeni turrenes schachs jeb kehniensch buhs reisohht zaur Giropu un arri Berlini apmelleht. Schis angstais kungs buhschoht deesgan brihnitees pahr to, ka schinni laikâ Giropa til dauds pahr wiina walsti ruhpejusehs. Bet Giropa tad arr redseschoht, ka tabdai truhstummu zeesdamai semmei effoht isschkehrdiga waldischana. To jau Egiptes wize-kehniensch arr effoht israhdijs.

No Amerikas sinno, ka Brasiliyas keisers taggad atkal pahrrisojis mahjâ famâ galwas pilssehtâ, fur to ar leelu preeku un gohdu fanehmuschi. Lai paschâ deenâ, kad pahrnahzis, keisers famu walbineeka ammatu atkal usnehmis. — No Mexikas sinno, ka kauschanahs starp abbahm partejahm wehl ne weenai nedf ohtrai par labbu isdewusehs tâ, ka brihscham Juaristi un brihscham atkal wiina prettineeki winnejoht.

Jaunakahs sinnos.

No Pehterburgas, 19tâ April. Waldischanas awise pasluddina, ka ihstais stahtsrahts Walujew effoht ezejts par trohna mulschu ministeri.

No Berlinis, 20. April (2. Mai). Strahsburgâ uniwersitete tilka ar leelu brangumu un gohdu eefwehtita un kauschu bij warren leels pulks fanahzis.

— Nahdahs, kâ Wesuwa Ialns pee Neapeles famu trafoschanu beidsis.

Kâ dsimtbuhfchana pee Latweescheem un Jgganeem us gallu gabjuse.

(Lubto 14tâ Ari.)

Kâ jau passatejâ nodakkâ stahstijam, lihds ar Pohthu waldischanu beidsahs Widsemmes leeltungeem tahs

bailes un breefmas, kas teem pehz tschetreem gabdu fimeeneem pirmo reis bij usbruffuschas. Winneem, sinnamis, ta buhschana jau tâ bij aprasta no tehwu tehwu laikeem, ka nemas us to newarreja dohmaht, ka tas arri warroht zittabi notift. Kâ Amerikas fabeedrotâs walstês Vinkolnam waijadseja famu dsihwibu saudeht tadeht, ka winsch ar johni wehrgu buhschanu nehmahs isnihzinaht, tâ laikam arri kehniam Stefan Batori buhs klahjees, ka tas til peepefschi no pasfaules aisgabja. Tâ gan arri buhs gabjis wiffâ pasfaule un ees wehl us preefschu tur, fur wehrdsiba wehl scho baltu deenu pastahw.

Widsemmes muischneeki sem Sweedru waldischanas nahlfuschî, gan wairs newarreja dohmaht, ka Sweedru waldischana tâpat kâ Pohki grihbefchoht Wahzeeschus no tejenes aisdshiht probjam, — tomehr lai famu warru wehl jo probjam warretu paturreht, nesinnaja schec zittu to labbaku darriht, ka famu eefschigu buhschanu un warru eegrohsht pehz Sweedru eeraddumeem. Bet Sweedreem til brihwu semneeku kahrta bija, kam pee walsts runnas-deenahm leela warra bija klahht.

Tadeht Sweedru karra-waddons erzogs Karl v. Südermannland 1601 gaddâ, kad tas tilkai tahs masakahs pilssehtas un klaijumus Rihgas aptuwumâ bij eenehmis, tuhlin Widsemmes muischneekem pawehleja, Zehfis fapulzetees kohpâ un tur tohs usainajaja, ne ween Sweedreem padohtees, bet arri to notaisht semneekem par labbu. Leelaka dalka muischneeku fanahza un Sweedru waldischanai padewahs; bet us to pagehreschanu,

„ka semneeku behrneem arr buhs wehleht skohlâ eet un ammatu mahzitees,“

tee atbildeja tâ: jau kehniensch Stefans Batori to paschu effoht wehlejees un preefsch diweem gaddeem ta rewisiones komiffijâ Rihgâ to pagehrejuse, bet tâpat kehniensch, kâ arri ta komiffija peenahlfuschî, ka scheem semneekem brihwiba nederroht tadeht, ka tee paschi luhguschî, lai meefas-strahpi pee winneem neaisleedschoht, un kad tee dabbujuschî sinnaht, zif neganti tee semneeki darrijuschî, kad preefsch 160 gaddeem us dumpi fagehlfusches, (kas taf nebij wis notizzis Widsemme, bet Jggandis). Tadeht arri taggad wiini newarroht no Sweedrijas scho wehleschanohs peenemt. Ja tomehr semneeku starpâ rastohs kahds, kam labba galwa, tad jau wiina kungi gan tam wehlefschoht, to derrigu mahzitees. — Bet kad erzogs to parahdija, ka ne-effoht pareisi, ka semneekem ne-effoht nekahdas teefas, fur tee famu taifnibu warretu melieht, tad landaga kungi tam isflaidroja, kâ wiini jau no wezzeem laikeem schinni leetâ ar faweeem semneekem effoht darrijuschî. Erzogs tē gan til labbi buhs noprattis, kahdu teesu tee buhs isdewuschî pretti few pascheem.

Drihs pehz tam karschs Sweedreem tē Widsemme til labbi negahja. Laikam tē erzogam eekritta prahtâ, ka winsch nepareisi darrijis, kad winsch schahs sem-

mes eelfchigas rektes bij aistizis, pirms sinnaja, woi patte semme winnam rohla tiks. Wairaf arr ne kas naw peerahdams, ka tai laika Sweedri semneekem ko par labbu darrijuschi, — kamehr Widsemme 1629ta gadda pilnigi nahza wiannu warrā.

Drihs pehz tam kehniusch Gustafs Adolfs, muischneekem, tadeht ne kahdu padohmu neprassidams, pawehleja, ka arri semneeku behrnus buhs usnemt tai no winna dibbinata gimnastumā un ka tai gimnastumā arri buhs mahziht Latweeschu un Jggauuu wallodās.

Tai gadda pehz tam, prohti, 1630, kehniusch nolika ihpafchas tirgus deenas, kad semneekem buhs brihw, sawas prezses pascheem pilsksehtās pahrdohht, un dsimtungeem kā arri rentineekem bahrgi aisleedsa, semneekus no ta aiskaweht.

1632trā gadda muischneekem atnehma to warru, sawus semneekus pascheem noteefahht, un arri semneekem dewa brihw, sawus fungus pee augstakahm teeefahm apfuhdseht.

Tai paschā laika kahda no pascha kehniina isrihkota rewisijas-komissione pahrstaiigaja scho semmi, ne wis tā kā ta Pohlu komissija, israudsiht, woi muischneekem wiannu muischas riktigi peederr, bet ismekleht, kahda semneekem ta semme un kahdas tahs klausibas un dohschanas, ar ko teem par tahm jalihdsina saweem lungeem un to wiffu ussihmeht rakstās.

Tas nu bija warren leels sohliis us pahrlabbschanu! un tas bij dauds wairaf pa gohdam, ne kā tas, ko Stefan Batori eefahzis; un schoreis arr labbaki weizahs.

Bet gan drihs pussimts gaddu pagahja, kamehr to spehzigi nehmahs isdarriht, jo Gustafs Adolfs pats tai paschā 1632trā gadda karrā-laukā pee Lizzenes tikka noschauts. — Tilkai 1681mā gaddā, 27ta April kehniusch Kahrliis tas XI. muischneekus atkal usrunnaja, semneekem ko par labbu darriht un ihpafchi to „gruhtu wehrdsibu un dsimtbuhfchanu nozelt, sem kurras tik dauds kristiti zilweki nopuhfchotees.“ Kehniusch effoht apnehmeees, scho wezās paganistās laikās dibbinatu eeraddumu arri sawas muischas Widsemme pagallam nozelt.

Ta atbilde, ar ko muischneeki kehniinam taggad atbildeja, leelahs dibbinata us ta pascha pamatta, ko preeksch 80 gaddeem tee bij dewuschu Sindermandland erzogam. Jo arri tē tee aisrahda us Stefanu Batori un stahsta, ka tas effoht gribbejis basnizas un slohlas preeksch semneekem buhweht (kas ihsten melli ween bija), bet semneeki wiffā spehtā tam pretti stahwejuschi un kehniinu Stefanu luhguschu, lai winncem neaisleedsoht wiannu wezzus eeraddumus, bet lai wiannus atstahjoht pee wezzas rupjas buhschanas un pee wezzeem likkumeem. Tad tee wehl peeminneja, ka semneeki luhguschu, lai meefas-strahpi ir us preekschu paturroht un ka tee agrakā laika affainainu dumpi zehluschi. Tad wehl tee isfkaidroja, ka, ja semnee-

kus palaidischoht swabbadibā, tad semme palikschohht tulscha un tad brunneekem un leelkungeem zaur to peenahlfchoht ihstais pohsts. Lai tas wifs tiktu nowehrsts, tad tadeht wiinnipasemmigi luhdsoht kehniinu, lai schinni leetā wiannus atstahjoht pa wezzam, jo wianni wairaf ne-paturroht, ka tik to pahrmahzischanas un peederribas rekti preeksch sewim (to rekti, semneekus teefahht un par dsimtu paturreht), bes ka tal ne weens muischneeks newarroht schinni semme palikt.

Kehniusch Kahrliis nu gan nostahjahs muischneekus speest semneekus par brihweem atlaist, bet apnehmahs to us zittadu wihs isdarriht. Par to, ka ritterschaste wiannam pretti turrejusehs tahdā buhschanā, ko winsch tā no firbs bij wehlejees isdarriht, winsch gribbeja tohs pahrmahziht. Tadeht tai komissionei, kam bij usdohht ismekleht, us kahdu grunti un rekti muischneeki sawas muischas eemantojuschi, isdewa jo stipras pawehles. Tē nu israhdijahs, ka daschas krohna muischas zitteem bij rohla, bes ka tee warreja peerahdiht, ka wianni pehz taisnibas un likkumeem tahs eemantojuschi; un ka kehniineene Kristine daschas muischas walsts likkumeem pretti teem bij pahrdewuse; un schahdas muischas nu tikka teem nonemtas un atkal peeskaititas krohna muischahm, bes ka kahdu atlihdsinaschanu malfaja teem, kam tahs nonehma. Schahds darbs nu gan bij gruhti fajuhstams un arri netaisns, kad apdohma, ka daschas muischas jau ischetrus augumus pehz ta laika bij pahrdsihwojuschas un ka pee daudfahm tee taggadeji wiannu fainneeki nemas nebij wainigi, jo tee tahs par sawu paschu naudu bij pirkuschu. Kā tad winncem to warreja peemehroht, kas notizis sohbinubraktu un bislapu waldischanas laikās? Sweedri taggad jau 50 gaddus pahr scho semmi walbija un tik ilgi tahs muischas bij atsinnuschu par muischneeku peederrumu, — kā tad nu ar reisi zittadi grohsija?! Pattuls to sawās rakstās nosauz par besgohdigu uestizibas apsmeeschanu, ko padarrijuse patte augstaka waldischana, kam tahdas ne-uestizibas jafohda. Daschi nu gan nemmahs kehniinu Kahrli, kas zittadi bij taisnis lungs, aisbildinahht ar to, ka winsch scho netaisnibu effoht darrijis tik tahdeem wihtreem, kas nu pat leeguschees atsazziht tahdai netaisnibai, ko tee dauds tuhstoscheem lihdsiweleem darrijuschu. — Zitti atkal fazzijuschu, ka kehniusch pehz wiffas walsts labbuma dsihdamees, gribbejis zaur to semneekem palihdseht, kad muischneekus pamasinatu un teem, kam leelaka pahriba noteef, kahdu atlihdsinaschanu doht ic. Lai nu buhtu kā buhdams, tomehr tahdu darbu ar ne ko newarr aisbildinahht, tapehz ka tas ar taisnibu nesanahf.

Turpretti lohti teizams tas, ko ta ohtra rewisiones komissihja pastrahdaja. Ta no jauna usnehma tohs darbus, ko ta no Gustafa Adolfa isrihkota komissihja nepilnigi ween bij pastrahdajuse. Ta ismekleja semneeku semmes wehrtibu us krohna- kā arri us leelkunge muischahm un nosazzija, kas katram semneekam par

farwu semmi jallausa. Schahs wehrtigas nofazzischanas preefsch frohna-muischahm tiffa zaur kameralteefu pehz fahrtas eedallitas un ar waktu-grahmatu semneefem rohla dohtas, ta, ka drihsunâ wifszaur tahs palikka par to mehra-auflu un arri muischneefu muischâs usnemtas. Schi isdarrischana paleel keh-ninam Kahrlim par nemirstamu gohda-peeminu un kad arri winsch eefsch taisnibas newarreja sawam preefschgabjejam Gustafam Adolfsam lihdsinatees, tad tomehr isdarrischanas winsch bija pabraks pahr to. Ko Kahrlis isdarrija, to Gustafs Adolfs til knappi warreja paredseht.

(Us preefschu wehl.)

Sirgs un jachtneefs.

(Stat. Nr. 15. Beigum.)

Peefchus un pahtagu warr gauſcham retti ſirgam par labbu bruhſeht, tomehr gandrihs ar weenu ſchahdi eerohſſchi teef neleetigi walfati. „Us riſſchu-platſcha,“ Hihds fakka, „ſirgi paſchi us ſtreefſchanas til fabriki, ka winnus lihds tam laikam, kur jaſahf ſfreet, til ko warr noturreht. Kad jau riſſchoſchanâ ſahfuſchi ſfreet, tad us noturreſchanu ne ko dohmaht. Daſchuireiſ luhſt lohzeſki un ahderes plihſt puſchu no ſawas paſchas uſzihtibas ſtreefſchanâ. Un tomehr augſti un ſemmi jachtneeki — tautai un zilwezbai par kaunu — pee tahdas uſzihtibas bruhſe wehl peefchus un pahtagu, un zaur tam noteef, ka ſirgs zaur tahdu lohpiſſchu tirriſſchanu paleel ſtahwoht — pee mums fakka: „nokuhſt,“ jo lohpinam ſirds pahtruhſt; winsch pats no ſewis jau labbâ prahâ darra, zil ween warr un zilweſs ſawâ ahrprahſtibâ ſahf lohpinu wehl dauſiht. Salki, mihtais ſirdſeneefs, ko Tu darritu ſirga weetâ buhdams? Pats no labba prahâ gribbi to padarriht, kas pawehlehts, bet kungs Tew wehl to labbu ſirdi ar ſitteeneem un duhreneem eewaino! Ko?“

Katris labs ſirgs — winnam waijag buht ſpehka un paehduſcham, jo no tam ne weena raddwa ne warr atraddinatees — kad winsch weenreiſ darbu ſahzis, iſturra, kamehr triht. Winsch iſturra ne manniht neſidamees deſmit lihds diwopadſmit ſtundas. Winsch atwedd jeb atneſs zilweſu mahjâs, lai tiftu pee ſmekkigas maltites un pats ſtundahm un deenahm ne ſmilgas ne-ehd tapehz, ka par dauds nomohzjees. Bif dumji un lohpiſſchi tadeht tee darra, kas ſirgu us tahdu wiſſi mohza jeb ſtundahm un deenahm wahgôs jeb ſirgam muggurâ ſingedami ſehd un ne maſ us tam nedohma, ka lohpinam kahdas peerendel ſtundas laika atpuhtas jadohd, lai warretu duhſchu un iſchinkſchus ſtiprinahſt. Scho padohmu warr katris ſirdſeneefs bruhſeht.

Brauzejs, kas daſchfahrt ar breeſmigeem lahſteem un pahtagas reſgalli ſirgam pa mugguru ſtrahdams pats peefuhſt, lai warretu noluffuſchus ſirgus us preeſſchu dabbuht, lai mahzâs, ka atpuſchanas laika lohps laipnigi jaglauda un ar to mihtligi ja-

apeetohs — ſirgi to ſaproht gan — weena minute ar to wairaf isdarrihs, ne kâ ar kauſchanu un durſchanu. (Laſſitajs un laſſitajas warr isbewigâ laika brauzejeem ſcho padohmu doht, lai gan tahdeem tehwineem daſchuireiſ gruhſtaka galwa, ne kâ wiſſu dumjakam ſirgam.)

Us ehmigu, bet lohti derrigu wiſſi Hihds mahza, kâ ar ſirgu jadarra, kad tas bihſtâs. Daſchuireiſ labs ſirgs tadeht ween naw ne ko wehrtz, ka no katra neefa bihſtâs! Schi waina ſirgu ne maſ nepadarra ſlittatu, un winnu warr us weeglafo wiſſi no ſchahs wainas glahbt. Tas wiſſu-labbakais un duhſchigakais ſirgs ſahf kahdu reiſ bihtees un tihri no neefa. Sahjejs jeb brauzejs to manna un darra kâ pa preeſſchu, ko ſirgs wehl naw aiſmirſis, prohti, ſirdſeneefs dohd peefchus un pahtagu. Bet no kam ſchahdas bailes paſtahw? Bailes no almenu $\frac{1}{10}$ dalka (deſmita dalka, bailes no pahtagus un peefcheem un pahtagas $\frac{9}{10}$ dalkas (deſinas deſmit dalkas). Rohpâ $\frac{10}{10}$ dalkas bailes. Kâ nu ſirgu no bailehm ahrſteht? Birmais darbs lai irr $\frac{9}{10}$ dalkas isdſeedeht, t. i. peefchus un pahtagu nebruhſeht. Nr $\frac{1}{10}$ dalku drihs gallâ tizs, kad wainas ſakni ſinn, kas daſchuireiſ ne maſ naw bailes, bet pa wiſſam zita leeta. Bailes zeſtahs tur, kur ſpehka un duhſchas naw, bet ſirgs katur reiſ no pahrgalwibas leekahs bailigis. Etalli labbi barrohts un ilgi ſtahwejis, pehz tam ahra tizzis gribb lehſahſt un ſpringeht. Bet ſawa kunga, ta brauzeja jeb jachtneeka, deht negribb mulſis un dumjis rahditees, t. i. bes eemeſla ſahſt traffoht un neefus darriht. Ne kas nebuhtu ſirgam ſchinni azzumirkli til patihlams, kâ: leels bars peedſchruſchu tehwinu, kahdi wahgi pilni kummedinu, ne-eeraſts lehrums, trohſſnis un dumpis. Bet tahdas lectas appaſſch labbas waldischanas retti, jeb ne maſ nenoteef, tapehz ſirgs auſis ſlaſtidams wiſſ apfahrt ſtattahs, wai newarretu kaut ko us-eet, kad deht baiku-ſpehl eefahſt. Urrah! almenu tſchuppa, lappina no wehja pahr zeſku diſhta, jeb ſwirbul no weena ſarra us ohtru lehſadams! Gemelſis rohla, un nu warru „baiku-kummedinu“ eefahſt, ſirgs dohma. Lappa warretu lehſdams tihgers buht, ſwirbul kaut kahds ſpohſs, almenu tſchuppa iſlikrohs kâ wilſs. Tadeht nu ſirgs bihſtâs un leekahs bailigis no tihras pahrgalwibas. Ahrſte ſcho wainu zaur ilgu riſſchoſchanu pahr mihtſtu nelihdsenu ſeuumi bet, ſinnams, tuhlin us tahm pehdahm. Jeb iſmekle to wainu, kad deht ſirgs bihſtâs, tad apturri, lai ſtahw, ja negribb, tad peefſpeed, ka winsch to baiku-leetu til ilgi uſſlatta, kamehr apniht un zittur kur raugahs. Tad jahj us preeſſchu. Bet tilko ſirgs atkal bihſtâs, apturri. Daudſfreiſ zaur weenu paſchu tahdu ahrſteſchanu ſirgs no bailehm weffels. Winsch manna, ka brauzejs jeb jachtneeks ſinna, no kurreenes tahs bailes nahf un ſahf kaunetees. — Kas buhs redſejis, ka nodſihts fleppers arri wehl bihſtâs?

S. R.

Usaizinaschana us fahdas beedribas zelscham.

Kur til ween pläschâ pasaulê avgaismota buhschana fakni fahluſe laist, wai kristitu tauſchu widdû jeb nekristitu, tur tublit arri fabeedribas garš us wiffadeem darbeem, kas weenam nepaspehjami, nomettees un sawu buhdiau us zehlis. Irr gan arri kaunas beedribas, furru mehrkis til irr, zitteem ar waru woi ar wiltibu fo atraut un to fewim peefawinaht, bet scheem allasch par muhschigeem apfarrotajeem stahw pretti beedribas ar labbu, kristigu nodohmu, ar to grunts-mehrki: beedrim, brahlim jeb turwalam wiffu stahdi un kaunumu nowehrst, un usmahſchanaſhm pretti stahweht lihds pat affinim. Beedribas garš turr kohpâ walstibas, draudses, pagastus, — beedribas garš eezehlis wal dneekus, sinnedneekus, usraugus, — tas arri zehlis jaw fennu fennos firmos laifos karra-spehtus, — tas wehl schodeen tiffuschi jett un saweeno daschu daschadas beedribas us daschadu brahligu palihgu, ar daschadu teizam mehrki, wai apgaismoschanas un pamahzischanas, wai tiffai weefigas fa-eeschanas jeb laifa kawetta deht, wai flimneekem, nespehneekem, bahrineem, atraitneem, no ugguns jeb no uhdens, jeb no daschadahn zittahn breefmahn apdraudeteem un zeesdamcem ic. par labbu. Mufhu daschâ tehufemmê — Widsemmitê — ihpaschi pilsehtas beedribu wai nekraitamu. Kohymanni, semkohveji, ammatneeki, muishu un meichu-fungi, skohlmeisteri, mahzitaji, mahziti un nemahziti laudis no wiffahm kahrtahn un mehlehmi zehluſcham un wehl jett if deenas beedribas ar daschadu nesmahdejamu mehrki un turr gadda ſapulzes jeb zittas ſapulzes, us furrahm sawas waijadsibas apspreeſch, sawus rehkinus noturr, sawus peedſihwojumus isstahstahs un dasch' daschadus gaddijumus pahrunna, kas beedribas buhschana wehrâ leekamas ic. Tas nu wiff naw ne kahda ſweſcha, bet jaunafos laifos gauschi pasihstama leeta, bet tomehr daudjeem un dascheem rahdabs ſweſcha leeta buht, ka weenai kauschu kahrtai muhsu semmê tahda beedriba wehl truhſt un tomehr gauschi waijadsiga. Teefas ſtrihweru kahrtai schim brihscham wehl irr ta, kas wairal ais-mirſchana rahdabs krittuse, ne ka ta to pelniufu un tas naw ween fakkams par semmehm ween, bet Deewam schehl arri par pilsehtahn. Pilsehtas ta nu gan warr pee-beedrotees zittai kahdai beedribai kahrt, ja draudſei pattei nebuhtu spehta, no sawas pufses gahdabt un firmam, ſalihuſcham ſtrihwerim nabbagu nammâ sawas pehdigas muhscha deenas list nodſihwoht, bet us semmehm, ja wihram behrnu naw, kas tam wezzumâ palihdsibu un atſpaibu dohd, no draudſes pufses mas gan warr zerreht, jo tur arri

nabbagu-nammu wehl truhſt. At, un wai nesaprattifim to wiffi, zit leelu ſaldumu un jautumu baud ta meefa un ta dwehſele, furrai sawas deenas jamittina no tahdas nufkas, fo pagasta ſcheblaſtiba tam nospreeſch? — Gan nu zits wihrs nupat zittos laifraſtios par scho leetu gribbeja kout ne wairal, tal pahrunnaht jeb kahdu masu padohmu pasneegt, bet to tam leedsa, tadeht zerreju Latweeschu laifraſtios weetu atrast preeſch kahdeem wahrdeem, us fo es ne ween no dascha ammata-brahka esmu usaizinahts, bet kas daschlabbam fenn jaw ſirdi duſſ' ka dſirkſtele pelnôs un til ween nespruhl pahrluhpahm pahri, beididamees, ka tee warr buht ne-atraddihs augligu semmi klauſtaju ſirdis.

Pagasta un teefas-ſtrihweri! Wai teescham arri mums ſawâ ſtarpâ nederretu tahdu beedribu zelt, tur muhsu bahri un atraitnes un mehš paschi wezzuma jeb truhkuma-deenôs pabalstu atrastu un kas mums tapat ka ſints zittahn tahdahn beedribahn, ja ne wairal tal reis pa gaddu kantu ſapulzetees un apspreeſtees par ammata waijadsibahn un darrifchanaht? Wai mehš ta daschu labbumu un ſwehtibu newarretum gahdabt, daschu truhkumu pildiht, zits zittu pamahziht, daschâ gudribâ un atſihſchana peenemtees, kas mums lihds schim nebij eespehjam? Wai teescham wehl nebuhtu arri preeſch mums tas laifs atrahzis, atſibt, ka mums pascheem tur buhs palihdsetes, tur zitti preeſch mums to negribb jeb newarr darriht? — Kam us to wairal padohms galwâ ne ka man, lai rakſta un pahrunna tal par scho leetu laifraſtios un mohdina kahdu dedſigu wihru ſirdis us to, arri mums gahdabt un ſlapreht to, kas mums waijadsigs un us fo laifs ſpeestſin ſpeesch. Sadohſimees kahdi pahra deſmits wihru un raudſifim scho leetu zillahht un ſelmeht; warr buht atraddifim peekrittejus, kas lihds ar mums buhs gattawi, labbam darbam rohtu un ſpehku neleegt un tam tahdu pamattu grunteht, us ka turymal drohſchi ehfu warr buhweht. — Sarakſifimees un prohweſim! Gemeflus mums teescham ne weens zetta nemettihs, ja arri mehš ſchinni pahrunnatâ leeta lihds ar wiffas zittas taggadejas pasaules labbu mehrki uspraudſchi, us preeſchu eefim un to panahſt traufſimees.

J. W. Zulaïn,

Dreiliumiſchas pagasta-ſtrihweris pee Rihgas (Dreilingsbusch).

Driffetajam miſſijees

16ta Ari. pirmâ pufſe, 1ma ſleija, 6ta rakſtu rindâ no appaſſchas, stahw: „un tohs,“ tur waijadsiga stahweht: „un prohti tohs,“
Lihds 21. April pee Rihgas atrahluſchi 345 kuggi un aishahjuſchi 67 kuggi.

Atbildedams redaktehrs: A. Keitan.

Sluddinaschanas.

Teel mellehtê kahds wezzias wihrs, kas proht allu pildiht, kas irr uenizams un kas warr usrahoidt labbas leezibas, ka irr gohdigs zilweks. Dahds warr portiltetes pee Ernst Plates funga.

Strahdneeki

preeſch wallas zirſchanas, furri 50 kap. f. par affi dabubê, warr meldeetes Paltemal muishâ, Sigguldes basnizas draudſe. 3

Gohdigi jauni landis,

kas pohoneela-ammata gribb eemahzitees, warr meldeetes J. F. Jaegermannia krahſus un pohoneela-fabriki, Sumorow-eelâ N 66.

Schjas-muishâ irr ittin jauni ar dſelſi apſitti un mahlehti semneeku wahgi ar malku afſehm pahrdohdami.

No „Konwenta zum heiligen Geist“ preeſch-neekem teel isstahdinahts, ka ta ſchaj beedribai peederriga 27%, puhra-weetu leela

Spilwes-plawa

no 1. April ſcha gadda rehſinoht us dewineem gabdeem tifs isrenteta, un torgu toi 27. April pullſt. 3 pehz pufſdeenas ſchahs beedribas ekonomijas mohja noturrehs, fur arri tamdeht kahrtas noſazzifichanas zauri jastatta un japaralſta. Rihgâ, 8. April 1872.

Birgermeisters C. Groß,
„Konwenta zum heiligen Geist“ wezzakais usraugs.
Zentrich, notehrs. 1

Filje fuhrmannazepures irr dabbumas pee zepura-taisitaja C. Seidel, Steg-eelâ M. G.

Preeſch ſkohlahm irr weenas wehl jaunus ebrgeles (Harmonium) no ſupra balsa par 70 rub., un weenas masas ebrgeles (Harmonium) preeſch mahjabm par 40 r. pahrdohdamas Raſt. Ubr-Rihgâ, Jaun-eelâ N 30, 1 tr. us augſchu.

Ropaschu pagasta lohzeeki,

no Rihgas un ta apwidens, kam schinni pawafſacâ paſſes irr japahrubis, teel zaur scho sluddinaschana usaizinati, us sawu paſſes pahremihſchana tai 28ta, 29ta un 30ta April f. g. Luſtig eebrauſſchanos weeta, Raklu- un Sudmallu-eelas ſtuhri, nonahlt; tur Ropaschu pagasta-wezzakais tannis deenas uſturreſced un paſſes pahrmains. 1

Norwes-muishâ,

Doppeltnas basnizas-draudſe, tifs 29ta August latrâ gaddâ lohpu- un ſirgu-tirgus noturrehts. 1

Stunſtigus ſuhdu-mehſlus ſuperſoſfat,

no Packard Ipswich, (Englandê), furri te jaw wairal ka deſmit gaddi par labbeem atrasti, turr leelâ krahjumâ

P. van Dyk,

leelâ Smilſchu-eelâ N 1.

Leelakais krahjums Schuhjumu maschinu

preeksch strohdereem un t. pr. no 65—100 rubk. f. un masakas ar rohku greeeschamas par 35 rubk., la arri preeksch fainneezeem no 16 rubk. f. sahsoht. — Preeksch wiffahm maschinehm mehs wairak gaddus pilnigi galwojam un peesuhdam bez maksas us pagehreschanu zenna-rahditajus ar bildehm.

Lühr un Zimmerthal,

Rihgâ, leelâ Smilfschu-eelâ Nr. 7.

Schjas muischas melder M. Kirsteina

sellis irr 14. April pulst. feschds wallarâ no Rihgâ isbrauzis un ar wissu sirgu pasurdis. Kas tu-wakas sinnas par scho lectu warr doht, teel luhgâ, to sinnamu karriht Rihgâ, Pehterburgas Ubr-Rihgâ, Karolines-eelâ N 18. — Tas sirge bij baltis, mugura eerihweta, sacrans lohls un sarkani wabgi. Sinnas beweis dabuhls labbu patizibas algu.

Paul Stahlberga zeppura-magasihna, Schuhnu-eelâ Nr. 15,

preetim gulshu-arteekim, taggad no Wahzsemes dabuja ittin jaunas mohdes silz-zeppures, sihwâs un mihsstas; bulstie zeppures no 1½ lihds 2 rub. gabbalâ. Preeksch maseem sehneem no 2—15 gaddeem drehbes un paletots. Tapat preeksch masahm meitinahm no 2—15 gaddeem arri jaunas mohdes zeppures.

Jauna sahls- un silku-magasihna no Geck un beedra.

Rihgâ,

Pehterb. Ubr-Rihgâ, Kalku-eelâ N 7
pee Kalnina (Lustig) mahju-weetas.

Is sawas bohdes mehs peesohlam par leytato sirgu, la: leddaino sahli, alminu sahli, smalto balto sahli, silkes, lassiju, zulkuru, seepes, swezjes, dedsinajamo elju, petrolejumu, lampas, spitschus, lappu-tabalu, smalku tabalu un wiffadas fortes ziggarus un t. pr.

No jensures atwehlehts. Rihgâ, 21. April 1872.

La ugguns-stahdes opdrohschinaschanas beedriba „Salamander“

tam grunts-kaptals 2 millionus rubku leels un wehl labbt leels ihpafchs bruhka kapitals,

apdrohschina prett ugguns-stahdi Rihgâ un ap Rihgu mahjas, fabrikus, prezjes, mehbeles jeb mahju-leetas un wiffadas lusiamas un nelustamas mantas zaur sawu apstiprinatu weetneelu

A. Bergeugrün,

tam kontoris irr leelajâ Muhl-eelâ (Mönchstraße) N 15, 1 treppi us augschu, blakkam muitas nammam un pretti Dom-basnizai, Rihgâ.

S i n n a.

Ar labbu norunnu teel pahrdohits weens grunts-gabbals Ubr-Rihgâ, ittin labbâ weeta, tam wirsû 3 ittin labbi apschpitas dshirojamas ehlas, wabgusis, stallis, spihkeris, dahrsis un sehta, derrigs preeksch tohda, kas no kaptala dshiwu, la arri preeksch zitta zilweta. Tapat arri teel mahjas pilsehtâ un ohrrilshita pirkas un wabrdohitas. Pahrdeweji un pirzeji lai peeteizahs paschâ pilsehtâ, masajâ Kalei-eelâ N 20, appalsch-tahschâ pa kreiso rohku, no pulst. 10 lihds 12 preeksch pufedeenas.

Weena wehl mos bruhfeta stipra, weegla un labbi isstrahdata lohqu kalesche preeksch nonemshanas un par pufes-wabgi bruhfejama preeksch fuhmanneem wot arri preeksch zitteem, irr sawada eemeila deht lehti pahrdohdama. Pirzeji warr meldeetes masâ Kalei-eelâ N 20, appalschjâ tahschâ pa kreiso rohku, no pulst. 10 lihds 12 preeksch pufedeenas.

Saweem draugeem un pasihstameem tē sinnamu darru, la arri schinni gaddâ esmu dabujis tahs ihstienahs **Chstieku Steiermarkas patent-iskaptes** no kaufeta tehrauda, ar selta raksteem, kas par tahm ihsti derrigahm irr atrastâs un no dauds fainneekeem, rentineekeem un ammatneekeem par tahdahm apleezinatas. Tadeht schahs ussteizu wisseem, kas wehl schahdas iskaptes naw pirkuschu, lai arri prohwe un tee paschi tad atraddihls, la pahr schahm naw zittas labbatas un lehtatas iskaptes.

Johannes Mitschke, Rihgâ,
tehrauda-prezzu un schaujamu-rihtu bohde,
Kungu-eelâ, ta ohtra bohde no Sinder-eelas stubra.

Sinna strohdereem!

Preeksch sawahm mahzibas stundahm, kurras 15. Mai f. g. no jauna eefablfees, ihpafchi preeksch teem, kas rakstâ un rehlinâ schwakti, eimu apgadajis tohs nupat Dresenes akademiâ isnahlschus 55 grunts-muddulus pilnigâ leelumâ, kurri rawaitrojami lihds 500 daschadu augumu leelumem un kurru labbums irr tas, la latris gluschu wegli un riltigi pehz winneem warr mahzitees un la nemas leela laika laweschana naw waijadsiga preeksch figuru paleelinashanas.

F. Schoop,

blakkam Redlich f. Engelfschu magasthnei.

Wezz-Sallazes muischâ

irr Arabeschu schlimmel-ehrselis preeksch lehtu apwaddishanahs atrohdam. — Sehwees arri tur warr atstah us lahdam deenahm, tad barridu atlihdina.

Driklehts un dabujams pee bilshu- un grahmatu-drikletaja Ernst Plates, Rihgâ, pee Pehtera-basn.

**Th. Thieses
wezzala**

Englischu magasihna, Rihgâ,

warr dabuhst patlabban atwekas tahs pasihnamas dshelteni poleerrias laufeta tehrauda iskaptes no wiffada garruma, la arri labbibas- un 2 fruhmu-iskaptes un iskaptu srihtli.

Driklehts un dabujams pee bilshu- un grahmatu-drikletaja Ernst Plates, Rihgâ, pee Pehtera-basn.

Sandehts gohds.

(Statt. N. 16.)

„Kad Suhš jau sinneet, kadeht tad man Zums jafalka?“ seewina isfmeedama teiza. „Kad laimu warr kert, tad ta arri jaturr zeet!“

„Kur Dahrte?“

„Zeemā.“

„Pee winna?“

„Kas Zums kaisch! Dhgu Pehters ar mannu meitu faderrejees, pehz ptaujama laika buhs labšas! Kad winsch arri baggats nebuhtu — winsch tomehr gohdigs zilwels, kreetnu wezzaku dehls.“

„Ko Suhš ar scheem wahrdeem gribbeet fazzicht?“ jaunellis sadufmojees teiza.

„Wairaf nē, kà to, to fazziju!“ wezzene meerigi atbildeja. „Kà laudis par Suhšu mahti runnaja, to wehl nebuhsheet aismirfusch: nesinnu, wai laudim taisniba, bet wezza Leene wehl scho baltu deen' falka, ka mello (wellu) patte ar sawahm azzim redsejuse, effoht lihds ar duhmeem no Suhšu flurstena isfrehjis. Un wezzajai Leenat azzis labbas, to ta reds, to reds rittigi.“

„Wezza Leene irr kauna bahba!“ Kaspars draudedams teiza. „Ja kahds muhsu zeemā mellajam parafstijees, tad winna buhs ta pirma, kas mellajam peederr, un tas wels, kas eefsch winnas dšihwo, tas arri scho seewu kahrđina, zittus ar sawu giptigu mehli famaitaht! Nenizzinajeet mannas mahtes, zittad warretu peemiršt, ka Suhš Dahrtes mahte, lai gan ihsti neprohtu, kadeht schohs wahrđus muttē nemmu! Ar Zums man wairs ne kahda dalka, kadeht fargajeet labbi sawu mehli, lai ta nesahf mannis laisicht paschā sahpijalaja weetā! Saideet mirronus meerā, Stellmanna gaspasch!“

„Tas Zums par gohdu, ka sawu mahti aisstahwee, bet zaur tam newarreseet wis zittu peespeest, lai Zums tizz. Tapehz buhtu labbak, ka no schejeenes aiseetu, kur wiffi Suhš pasihst, tē Suhšu meerā nelaidihš.“

Kaspars jau lihds durwim aisgahja; winnam kochti gruhti nahzahs, sawas dufmas sawaldiht.

„Tit drihs mannis gan no kalla nedabuseet,“ Kaspars eefauzahs. „Nahlschu drihs atpakkat, mihta gaspaschin, pirms ne-eefchu, kamehr ar wisseem rehšins gallā!“

Atrahwa durwis wakkā un paschā leetus laikā aisgahja.

Pehz schahs pehrkona-nakts auša flaidra deena.

Us ptawahm spihdeja raffa kà neslaitami dimanti, un kà kochti lihds ar sahli atspirguschees, tã dšihwas raddibas tihra gaisā dwašchu willdami preezajahs.

Ugguna ahtrumā jau no rihta agri ta jausma isplahitjahs, ka Kaspars effoht pahrnahzis un Stammis, tas labširdigais krophseneeks, winnu par kalpu peenehmis.

To ne weens nesapratta, Kaspars jau bij nostrahpehts saglis, kas draudse nedrihlfsteja palikt!

Kasparam ne kad pulka draugu nebij, mahtes deht winnam kattris zekku greeša, ar ragganas dehlu ne weens negribbeja satiltees.

Laudis arri toreis newarreja saprast, ka Dahrte, ta flaitstaka meita, kam dauds prezeneeku bij, tomehr Kasparu mihleja!

Ka winsch to mallas sahđsibu tiffai ismischana gribbejis isdarriht, to wiffi sinnaja, laut kurrām zittam to buhtu labprahst peedewusch, bet ragganas dehls nedrihlfsteja us tam zerreht!

Winnu kaunais gars, kas jau ar mahti fabeedrojees, us kauneem darbeem kahrđinajis un weddis, un Kaspars tam ar meef' un dwehšeli naggōs krittis, nu winnam arr' pa scho zekku lihds karratawahm jastaiga; to Kasparam zeetumā effoht wiffi pahrspreedusch un par patešibu atšinnusch; ne weens nedohmaja, ka Kaspars buhschoht til traks un us sawu dšimteni atpakkat greesischotees.

Ko winsch tē melleja? Mahte mirruse, bruhte ar zittu faderreta, grunts-gabbals pahrdohš!

Tee, kas winnu to walkar krohga redsejusch, teiza, ka Kaspars breešmigi isflattijees un draudejis, pee Dhgu Pehtera atreebtees, warroht drohšchi pahri deenās jaunu, nedsirdetu nelaimi sagaidiht.

Kur ween kahds weens ar ohtru satikkahs, tur arri walkoda ap Kasparu greešahs, un wiffi zeemā til diwi zilweli raddahs, kas winnu aisstahweja: tee bij krophseneeks un Dahrte.

Schi gaušchi fatruhlahs, dširdejuse, ka Kaspars atnahzis; winna lihds ar zitteem netizzeja, ka tas buhschoht atpakkat nahkt.

Dahrtei waijadseja taggad ar winnu satiltees, jo bij isdsirduse, ka gribboht pee wisseem atreebtees; winna netizzeja, ka Kaspars scho pasuddinašchoht.

Winna zerreja, ka pirmis bruhťgans wehl reis nahlschoht; bet kad tas nenotikka, tad schi us krohgu pee winna nogahja.

Kà liffahs, Kaspars winnai glusch miherigs pretti gahja un smihdams apšweizinaja.

Dahrte luhđsa, lai Kaspars nahkocht lihdsi, tē krohga istabā newarroht isrunnatees, ahra zerreja sawu gruhtu nastu weeglak nofrattihť.

Dahrte gahja zaur krophseneeka dahrsu ptawai pahri us tuwo fillinu, glusch miherisdama, ka pa scho zekku us judmallahm warreja kluht.

Sillinā ta apstahjahs un gaidija, kamehr Kaspar atnahkt, kas tablu wairs nebij.

Winnas leelas flaitstas azzis jaunelli mihlīgi usluhloja, warreja jau no waiga redseht, zil dauds patte zeeta.

„Tu gan dohma, ka nespehschu aisbildinatees,“ schi jaunektam blakkam eedama teiza, „Tu dohma, ka naudas deht Dhgu Pehteri nemmu. Wai tã naw?“

„Patte jau to falki,“ Kaspars spihrtigi atteiza.
„Bittad tas jau newarr buht!“

„Nè, kad tadeht to buhtu darrijuse, tad buhtu flitta un launa, tad patte sewis newa retu eeredseht. Luhl, teiffschu Tew wiffu, to til Dhgu Pehters, mahte un es sinnu. Pehters mannis nelaida meerâ, bet kamehr Tu wehl schè dshwoji, winsch nedrihsteja zerrecht, ka isdohsees. Kamehr Lewis tè nebij, katris flittu ween par Laweem darbeem runnaja, til Pehters ween nè, winsch dohmaja, ta ne-effoht ne kahda nelaimè, pahri pagalles malkas nebuhtu ne weenu nabbagu darrijuschas. Par to schodeen dauds nerunnafem, Kaspar, Lewi ar ween aistahweju un darrischu tà jo pr. hiam. Bet wiffi teiza, Tu ne-buhfchoht wairs atpaffat nahlt, Tu pats to nebuhschoht gribbeht, jo zeetumâ beedri samaitajoht paschu beidsamo labbuma sehllu. Muhsu laudis runnaja, ka Laweem zeetuma-usraugs teizis, Tu ne kad wairs par labbu zilweku newarroht tilt. Bet es buhtu tomehr pee Lewis palikkuse, kad nabbadstiba muhs til breefmigi nespeestu! Seema stipra, nedab-bujahm ne kahdas pekna, mahte faslimma, warri dohmaht, kâ behdas un truhkums mohzija. Dhgu Pehters mums palihdseja; aismalkaja dakteram un apteekeram, dewa malku, miltus un kartupekus — bij japeenemm, kad negribbejahm baddu mirt. Un reds, kad nu pawassara atnahza, tad winsch teiza, ka manni lohti mihlejoht un newarroht bes mannis laimigs buht.“

„Un Tu dohmaji, winsch baggats wihrs, kad nu to par apprezzei, tad Tew buhtu malkas, miltu un kartupeku deesgan!“ Kaspars ruhktâ prahktâ atbildeja.

„Nè, us tam gan nedohmaju,“ meita drebbedama atbildeja, „preeksch sewis ne maj negahdaju, jo ar Lewi ehstu saufu maisi labbal, nekâ ar winnu pilnibâ dshwot!“

„Wai schodeen wehl to darritu?“ Kaspars azzis pazeldams praffija.

„Sa, wehl schodeen!“ Dahrte nopuhdamees ar galwu metta. „Tomehr tas newarr notilt, winnam pahri manni leela warra! Sazziju, ka newarru kâ peenahkâhs winna mihleht, schis atteiza, wifs buhschoht pehz kahsahm labbi. Mahte arri peerunnaja, un wezza Leene un —“

„Un wiffas bahbas, kas to nopelniht gribbeja!“ Kaspars isfmeedams walloda maisijahs. „Un taphez Tu padeweess, un meerinajees zaur tam, ka es atpaffat nenahfchu.“

„Nè, nepadewoht!“ Dahrte dusmigi atbildeja us fudmallahm flattidamees, kas ne tablu zaur filliau bij redsamâs. „Es teizu, ka tas newarr notilt taphez, ka Tew faderreta un ka Tu warr buht nahfki atpaffat.“

Kaspars fudmallahm mugguru greefis us zelma noschdabs, fahka pihpi bahst un smehkeht.

„Sa Tu buhtu pastahwiga bijuse, tad arri nebuhtu sawas apfobliſchanas pahrlahpuse,“ schis dusmigi teiza.

Dahrte fudmallas usluhfodama grohstija galwu.
„Wai tur arri meers mahjo?“ winna pee sewis dohmaja,
„bes ta ne kahda laime pasaulè naw pilniga.“

„Bijam gluschi nabbagi,“ winna kluffi teiza, „un manna mahte Dhgu Pehteram pulka naudas parahdâ.“

„Ah — ar to winsch draudeja?“

„Nè, nedraudeja wis, bet teiza, ja es winnam par seewu nepalikkchoht, tad buhschoht no draudses atraffiht, to preeksch mums dewis, un ja draudse to nedarritu, tad mums paschahm jagahdajoht.“

„Wai ta naw peespeeschana un draudeschana?“ Kaspars usfleedfa.

„Warr buht, es nesinnu! Mahte raubaja been' un nakti un bahra manni, ka effoht nepateiziga. Zeetu til ilgi zil warreju, tad kahwohs peerunnatees, lai waimanahm weenreis gals tiltu, un ne weens wehl nesinn, zil dauds man firds fahpeja, fazzidamai, ka palikkchoht Dhgu Pehteram par seewu!“

Kaspars dohmigi tabakas duhmeem paffat flattijahs, kas pa lohtu sarreem isputteja, mannidams, kâ arri winna zerriba tà beigschotees.

„Wai finni, kâ laudis par Pehteri runna?“ winsch praffija. „Salka, winsch effoht sawu mantu isfchekhrdis, ne effoht wairs til turrigs, kâ dasch tizzohht.“

„Nerunna no tam!“ Dahrte pahrmesdama atbildeja, „baggatiba mannis nekahrudinaja.“

„Tad Pehtera draudi Lewi speeda, un kahdas usspeestas apfobliſchanas newaijaga ne weenam peepildihht.“

„Es patte no sewis mahtes deht apfoblijoht, man saws wahrds jaturr un to darrischu.“

Ruhkti apfmeekli bij jaunektam waiga redsami, winsch peezehlahs, un azzis peepeschi kâ ugguns swehroja.

„Winnam apfoblidamees Tu sawu ustizzibas swehreschana muhsu starpâ pahrlahpi!“ winsch tilko warredams noturretees fazzija. „Nepateesas swehreschanas grehts Lewi tai brihdi apstulboja, fur winnam apfoblijees, ar grehtu nastu us firds Tu laulibâ dohsees, kad ar winnu pee altara eest. Winni Lewim spohstus likluschi un tur Lewi eewihluschi, Dahrta, ja wehl manni turri mihlu, tad Lewi ispestischu. Wehl laika, wehl warri firdsapfinaſchana tihru padarriht, ja patte ween gribbi!“

„Kâ drihlti no grehta runnahht!“ Dahrte dusmodamees atteiza. „Doreis, kad Tu to grehtu-darbu padarriji, kas Lewi zeetumâ metta, us mannis wis nedohmaji; ne sawu, bet arri mannu laimi zaur tam ispohstiji un sawu apfobliſchanu muhsu starpâ pahrlahpi. Biktis preesteris man ar' teiza, ka tas, kas us launeem zekkeem staigajoht, wiffas faites faraustoht, kas winnu ar pamihliju un draugeem saweeno, us tahdu wihfi effoht arri Tu to mihlestibas faiti pahrrahwis, kas muhs saweenoja. Kaspar, Lewi pa preekschu un wehl taggad mihleju kâ ne weenu zittu zilweku us pasaulès; kad Tu buhtu

gohdigs palizzis, tad ne kas mannis no Lewis ne-atschirtu!"

"Tad peerahdi to, fa wehl manni miehle!" jau-nellis uspuhdamees teiza. "Atsacki Behteram un ustizzees man, gan darbu dabbuschu, un seemai pa-eijoht turrefem kabsas. De newarru palift, zeltobz nelaine, ja katris no mannis la no trakka funna behgtu, bet sweschâ weetâ, kur ne weens mannis nepasihst, tur rahdischu, zil preesch Lewis spehju darriht. Effi labstrodiga, Dahrin, apdohma fa manni beidsamajâ pohstâ eestumi, kad no mannis atkahpees, fa tad man wiffâ plattâ pasaulê ne weena zilwela naw, kas stiprinatu un wadditu! Sacki til weenu wahrdu, tad eeschu preezigs un meerigs prohjam, un kad tad pehz gadda laika nebuschu atpaktak un ar Lewi kabsu neturrefchu, tad warri dohmaht, fa effu krahneeks un neleetis, kas Lawas miehlestibas naw wehrts.

Winsch gribbeja sawu bijuschu bruhdi aplampt un nobutschoht, bet fchi isprukka.

"To nedrihstu darriht," winna teiza, "man ap-foblišana japeepilda. Ne-usflatti jel mannis til breefmigi, Deems pats sinna, zil lohti tas man firdi fahp, fa ar Lewi ta jarunna. Es jau patte nebuschu laimiga, to sinnu labbi, es til to darru mahtes deht! Al kad weena patte buhtu, tad cetu Lew lihdsi un panestu preekus un behdas, strahdatu ar Lewi un cetu preeesch Lewis nabbagoht, ja Lew spehka peetrubhtu. Bet sawas wezzas mahtes deht to newarru, Behters pee winnas atreebtohs, pahrdohthu wiffu winnas mantu un la nabbagi aisdshthu proh-jam."

"Lai mahte nahf mums lihdsi!"

"Mums lihdsi; Wai Tu winnas pahrmeschanu war-retu zeest? Wai spehtu muhs wiffus usturreht? Kaspar, tas zittad newarr buht, mums jashkierahz deht tam, fa Tu to taisnu zellu atstahjis, mums jadohma, fa pats Deems to gribbejis. Digu Beh-tera newarru miehleht, bet buhschu winnam ustizziga un kreetna feewa, preejinashohs ar to, fa sawai mahtei paklauffiga biju lihdsi pascham gallam. Tas newarr zittadi buht, Kaspar, nedrihsti to ne weenam par faunu nemt, effi pats pee tam wainigs."

Jaunellis lohda appatschluppu un sudmassas us-flattidams taiffja duhres.

Kahds jachtneeks nahza no tabs pufesz, Dahrte winnu pasihdama gauschi nobihjajs.

"Tas irr Dhgu Behters," fchi behdadamees teiza, "cij krumds, lamehr winsch garram pajahj."

"Wai dohma, fa no winna bihstohz?" Kaspars spihdedams praffija. "Winsch jau sinnahs, fa effu mahjas, un tadeht naw fo brihnetees, fa ar manni fateekahs."

"Darri to mannis deht!" meitene luhdsahz.

"Wo Tu mannis deht darri?" fchis atpraffija.

(Us preefchu wehl.)

Kahdâ wallodâ un musifikis Dabbâ atrohdamî.

Us kahdu wihsi dsihwneeki appatsch debbes, gaisâ un appatsch semmes, ta faktoht sawu nodohmu sin-namu darra, sawus preekus un behdas isfalka, zit-teem pasinno jeb fewis pascha deht iskleeds, no tam dauds fo mahzitees. "Sauni lauwas ruhj pehz lau-pijuma un melle galkas. Wianni teef paklauffiti, lai baddu nemirtu." Ruhfshana gan breefmiga bet lehti saprohtama: gribbahz eht, tadeht ruhj. Ta-pat mahju lohpi katris sawa wallodâ praffa eht: gohwis "ihd," zuhkas un siweni fainneezei paktak tezzedami "kweez" (bet ne ta, la kad aisspranku-schees), sirgi fainneekam jeb labbam puischam stallt eijoht "grudfina," funz "smilkt jeb eereijahz," fakkis "naud," gailis graudu atraddis saw: "tilk, tilk, zipp, zipp," un wiftas lihds ar zahteem tuh-lin saproht, kas jadarra, u. t. pr. Ta nu katris dsihwneeks to kas winnam waijadigs, us to paschu wihsi katru reis ta isfalka, la to eeraddis jeb mah-zizees. Ta par prohwi funz reij, eereijahz, smilkt, saw, gaudo, nurd, ruhj (kad plehschahz) u. t. pr. Sweschneeku eeraudshjis winsch ne kad negaudohz un nekauks bet rees; zaur gaudoshanu winsch is-falka firds fahpes, leelas behdas, garra laiku; zaur kaulshanu tas meesigas fahpes darra sinna-mas, p. pr. kad winnu neschehligi per. Us kahdu wihsi katram dsihwneekam sawa walloda. Zitti dsihw-neeki warr daschu wahrdu gluschi la zilwels isrun-naht, zitteem til flanna un balsi ween. Lai gan sihdidameem lohpeem falkala walloda, t. i. wairak flanna, nekâ tshubshahm, wahrdem u. t. pr., to-mehr wianni ne buht newarr falihdsinatees ar put-neem, kas tee leelakee wallodneeki dsihwneeku walsti. Lohpi wifz wairak til tad blauj, kad gribbahz eht jeb kad fahpes zeesch. Truschini, sacki un wehl zitti eekleedsahz, kad tohs ais aufim nemm, jeb kad sunz winneem sohbu-fahpes darra.

Kaufchu gan swehru wallodâ til flanna jeb balsu bes nestanneem (b, d, t,) dsirdam un mahfu aufim tas weenalga, wai lohpi mawo, brehz jeb ruhj, tomehr tur sawadiba leela. Sehrihsch atrohd sawu mahti, lai arri simteem aitu us reises brehtu. No tam redsam, fa katrai aitas mahtei tomehr sawada flanna, jo masais brehdams to warr atrast. Sir-gam til flanna preeesch dusmahm, fahpehm un kad gribb ar zitteem fatittees. Wirdama sirga balsz flannoht til gauschi un schegli, fa tee, kas to dsch-dejuschi, ne sawa mahschâ newarroht peemirst.

Ka jau minnehts, putni tee leelakee dschedasch-nas meisteri. Al juhz laimige bes smazzuma un kuhtribas, kas dschedadami un preezadamzes gaisâ gan-drihs lihds debbestm pazelleetees, kas skraideet un laishatees, juhz raibee, mihshtee weeglee, put-nini, kas gan warretu no wirsemneekem juhz is-praft un juhfu singedamu freijofchu, lehlojofchu,

swilpojofchu, duhdodamu, puhdamu, faldu dshwes-
laimi deefgan apraftiht! Nefaitamas gramatas
jau no wezzu wezzeem laikeem libds muhsu deenahm
par jums rakstias, fur zilweki fawu gudribu istei-
tuschi, ka warroht juhs isprast un pefiht; bet schee
fungi bij par dauds mahziti, pahrgudri un smaggi
garrâ, tadeht newarreja juhsu laimiga, weeglprabtiga
dshwes-un dseefmu-preeka fanemt. Pallas Atene,
wezzo Greeku gudribas-deeweene, dewa wezzam al-
lam praweescham (paregonam) wahrda Tiresias,
tahdu garra=dahwanu, zaur fo winsch lai warretu
putnu musiki un wallodu fapraft un tadeht fawu
alibu weeglak pazeeft. Scho deeweenes dohtu dah-
wanu Tiresias aldewis zitteem Greeku grubreem fâ:
Helenam no Trojas, Thalem, Melampam u. t. pr.
Gudrais Salamans effoht wiffu dshwneeku wallodu
faprattis. Plinijus, wezzu laifu dabbas-prattejs,
mahza fawâ gramata, ka warroht putnu wallodu
fapraft. Effoht zittureis kahdam kchninam, wahrda
Dag, spihjonu weciâ bijufchi swirbuli, kas katru
deen pawastneeku darbus pastahstijufchi, tadeht win-
nam ne awifchu, ne arri polizejas waijadschis. Ger-
berts no Sewillas, Spahneeschôs, prattis putnu
freeschanu un dseedaschanu tulkohht. Benedikts tas
Dewitais, dirpadsmitâ gaddâ jau par pahwestu tiz-
zis, pasinnis putnu balsu, un schee stahstijufchi,
kas winna walstibâ notizzis un wehl us preefschu
notifschohht. Ibius dschwes palikka par kriminal
polizeju. Pasauls-stahstôs lassam, ka sohsis zaur
fawu brehfschanu kapitulu (apzeetinati Jupitera
pilli Rohmâ) no eenaidneefceem isgahbuschas un
sohsis krusa-reifneefceem zekku rahdijufchas us swehtu
Jerusalemes pilsehtu. Kahds mahzits Wahzeets ef-
foht sohsu wallodu til smalki studeerejis, ka ihpa-
fchu gramatu par to eefahzis rakstiht, fo diwi
Spranzufchi til tahf pawairojufchi, ka tur, (tai grah-
matâ) wiffu dshwneeku wallodu warrejufchi atrast.
Lohms Gardineh darrijis wehl wairak, farakstijis
rohthes ar dshwneeku wallodu un musiki.

(Us preefschu wehl.)

Gramata johbugallim.

Mihlejam's johbugall! Nenemm par kaunu, ka arri es
usdribsstohs, Lewim ar rakstu sinas is fawa aprinka pee-
stelleht. Tu manni us to tâ ka usazijnajis zaur fawu
runnu par Johtscheem; man nu gan fawz no triftibas dee-
nas fahloht par Jehzi, bet ne kas par to; irr wehl dauds
zitti Jehtschi pasaulê bes mannis un ne til Widsemme ween.
Tomehr Jehtschu starvâ arri wihri atrohdamu, lai gan wihru
schinnis deenas mums wiffai mas un — runnaht daschs
Jehzis arri proht, wehl wairak ne tâ 33 mehmi kohpâ un
wehl lalbaki, ka daschi johbetaji bes johbugalla garra.

Taf wiffu papreefschu to weenu padohmu Lewim gribbu
pasneegt: Merunna luhdsams til drohfschi pateefibu, ja Tu
sewim dauds eenaidneefus negribbi sakrah! Lai gan dauds
mehd pastahweht us to, ka, tam wairak naidneeku pasaulê
effoht, tam arri wairak gohda effoht, tomehr taifnibai un
pateefibai pasaulê tâ klahjâhs fâ lohpa funnim, tam pa
teenu gannôs jagahda drohfschiba gannamam pulkam un
pa nakti atfal kuhzis un flehtis ja-apwalte, un tomehr tam

tif japahrteek no fauleem un atleekahm, kas zittam wairs
neder un jaguff us pliffas grihdas jeb mitras semmes
ir bes falma gruffcha; mefkeem turvrettim, fâ lifchkeem
un peeglauditajeem dshwe wehl labbaka fâ klehpja-funnitim,
tam allasch taufakajs lummoft pee sobba un ir tas lahgâ ne-eet
pee firds. Nefinnu, wai taggadeju pasaulê dshwi var traffu,
wai par nerrachtigu, par aufchigu jeb par gekkigu, jeb til-
tai par raibu ween buhs nofaukt. Tomehr wiffadi ta eet
allasch us preefschu, wai raibumâ, wai aufchumâ, wai traf-
tumâ, wai gekkibâ. Bet raibi taggad ne-eet til ween pilz-
sehtâs, bet arri us semmehm. Klau ween, fâ taggad arri
pee mums us semmehm noteekah! Parlamentes mums
tahdas paschas fâ sweschâs semmes un sribdes, kildas,
fptaudifchanas, kullaku warahdischana brihscham tif pat
peepefchi un ahtri iszefkâhs, fâ daschreis pehrens flaidrâ
waffaras deenâ. Niz lammaschanas un kihwefchanas ir
paschi puttefki brihscham no greefsteem fahf birt, ja bakki
tif siipri, ka nefahl knatschfehht no trohfsna un lehruma.
Un pee wiffceem tif daudseem un tif duhschigeem runna-
tajeem un spreedeejem, aisstahwetajeem un preefschstahwe-
tajeem tapat, eet, fâ tas wezs fakkams wahrds leezina: jo
dauds funnu, jo mas sehtas fargu! — Daschâ ma-
gasihne par pahra gaddeem atgaddijees truhfums no kah-
deem tuhstoscheem puhreem labbibas un daschâ lahde tâ
pat tuhstoscheem naudas istruchht. Un kahds tas gals?
Dascham walstis-wezzim kulle bij jaharna, zittam mahja
nonemta un uhtrupe bij janoturr, dascham pagasta ftrih-
werim bij pehtas jalaisch walkâ un us Englanti jasteep-
jâhs. — Tas wiff tillai majums ween no wiffceem trigga-
dejem semmes-dshwes raibumeem un warretu dascham
pilssehtneekam us reisu mutti aisbahst, kas ar faweem pils-
sehtas-dshwes gresnumeem un brihnumeem leelahs schau-
nas plahtidams fâ plizzis leelazzi sarefchgejees. Kahds
pilssehtneeks man stahstija, ka pee winneem wiffâs leetâs
warreni spahrdotees us preefschu tift, wai wihreeschi, wai
seewifchtas, wai pee-augufchi, wai behrnt, wai nabbagi,
wai baggati, wai schihb tautas, wai tahs tautas lohzeffi.
Seewifchtas, kas affaras aumakam gabfchoht mirruscha
wihra fappâ gribb list lihdsapraktees, 14 deenu wehlakt
warroht redseht staigajam Wehrmanna dahrsâ pee jau-
nella paduscha; pee teefahm atschkirti 14 deenu wehlakt
attal leekotees falaulahht us jaunu mihlestibu; teäterus
spehlejoht til skunstigi un kohfchi, ka wezzakajeem kaudim
wehders jafaturr ais smeeschanas. — Ta nu bij ta leeta,
ka taggad wiffur teäteri spehle. Pee mums us semmehm
tâ pat eet. Mehâ arri teäteri spehlejam kaut wai paschâ
peedarbâ. Lai man weens pasakla, fur taggad teäteri ne-
spehle! Bittreis teäteru spehlmanni tif bij gekki ween, tag-
gad paschi gohdigalee un weenteeffigalee spehle lihds. No
zitt'reis ar wahrdeem sohloht turreja, to taggad ar apstip-
rinatu kuntraktu panemmotees 10 reis lausch; zitt'reis lausa
labbak lahju, ne fâ wahrdu, taggad ar jautateem wahrdeem
apseds nejantakohs darbus; kad zitt'reis pawaffarâ fo pa-
leeneja, tad ruddeni teefcham to atfal atdewa, taggad rud-
deni arri aienemmahs un 10 ruddenus nedohma us at-
dohschanu un 11tâ ruddeni nolcedf jeb atfanzahs us lit-
tumu, kas par 10 gaddeem wiffâs praffifchanas padarra par
wezzahm. Tad nu redft, kahds teaters arri pee mums teef us
spehlehts un ka pilssehtneefceem wis dauds ne-essam pallatâ.

Ta til tahdeem pascheem knascheem sohkeem us preefschu
eefim, tad, ja Deems list dshwoht un dohs weffelibu, us
preefschu wehl daschu sinu is muhsu widdus johbugallim
warrehs peefuhtht winnam par palihgu peefohlidamees

Jehzis,

is paschas widdejas semmes.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Bensure's atwehlehts.

Rihgâ, 20. April 1872.